

Borbjerg Sparekasse
Att.: Att.: Bestyrelsen og direktionen

20. januar 2022

Ref. SBP

J.nr. 21-013690

Påbud om kreditværdighedsvurdering

Afgørelse

Finanstilsynet påbyder Borbjerg Sparekasse at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1 forud for indgåelsen af en aftale om en kassekredit, herunder altid at indhente økonomioplysninger, uanset at der er tale om kendte kunder og uanset kassekreditens størrelse.

Påbuddet skal efterleves fra den dato, det er modtaget af Borbjerg Sparekasse. Det betyder, at Borbjerg Sparekasse ikke må yde lån/oprette nye kassekreditter fra denne dato, hvis ovenstående påbud ikke overholdes.

Baggrund

Finanstilsynet indledte den 21. september 2021 en undersøgelse af kassekreditter blandt udvalgte pengeinstitutter, herunder Borbjerg Sparekasse. Borbjerg Sparekasse sendte den 13. oktober 2021 en redegørelse, hvori sparekassen blandt andet redegjorde for, hvilke forudsætninger der lægges til grund ved kreditværdighedsvurdering af en forbruger forud for oprettelse af en kassekredit. Af redegørelsen fremgår:

”7. Der indleveres altid økonomioplysninger m.v. når en ny kunde anmoder om oprettelse af en privat kredit. En kendt kunde indleverer ikke altid økonomioplysninger henset til, at kreditternes størrelse typisk er beskeden i forhold [til] kundens økonomi.”

Retligt grundlag

Långivere skal vurdere forbrugeres kreditværdighed, inden de bevilger lån. Det følger af kreditaftalelovens § 7 c:

FINANSTILSYNET

Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82

Fax 33 55 82 00

CVR-nr. 10 59 81 84

finanstilsynet@ftnet.dk

www.finanstilsynet.dk

ERHVERVSMINISTERIET

”§ 7 c. Kreditgiverens skal inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren, og hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser.

Stk. 2. Hvis kreditgiveren og forbrugeren efter kreditaftalens indgåelse bliver enige om at ændre det samlede kreditbeløb, skal kreditgiveren ajourføre de finansielle oplysninger, som kreditgiveren har om forbrugeren. Før enhver væsentlig forhøjelse af det samlede kreditbeløb skal kreditgiveren atter vurdere forbrugerens kreditværdighed.

[Stk. 3.]”

Det fremgår af lovbemærkningerne¹ til kreditaftalelovens § 7 c, at vurderingen af forbrugerens kreditværdighed skal ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet og ikke med henblik på at vurdere långiverens tabsrisiko.

”Bestemmelsen indebærer, at kreditgiveren altid vil skulle indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugerens kreditværdighed. Oplysningerne kan efter kreditgiverens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, fx hos kreditoplysningsbureauer.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugerens kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af fx løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 2, at kreditgiveren på ny skal foretage en vurdering af forbrugerens kreditværdighed, inden der sker en væsentlig forhøjelse af det samlede kreditbeløb. Ved ændring af det samlede kreditbeløb skal kreditgiveren endvidere ajourføre de finansielle oplysninger om forbrugeren, som kreditgiveren har registreret.”

¹ Forslag til lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring (ændring som følge af forbrugerkreditdirektivet), fremsat den 16. december 2009, Folketingstidende 2009-2010, A, L 91 som fremsat, side 51.

EU-Domstolen har fastslået, at det kan være tilstrækkeligt at vurdere en låneansøgers kreditværdighed ud fra de oplysninger, som låneansøgeren selv giver, hvis de er fyldestgørende og vedlagt dokumentation. Långiver har ikke pligt til at foretage en systematisk efterprøvelse af låneansøgerens oplysninger og dokumentation. Det fremgår af præmisserne 35-39 i en præjudiciel afgørelse² fra 2014 om fortolkningen af artikel 8 i forbrugerkreditdirektivet, som kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1 og 2, implementerer:

”35. I denne henseende fremgår det af 26. betragtning til nævnte direktiv, at kreditgivere bør bære ansvaret for at kontrollere den enkelte forbrugers kreditværdighed, og at de med henblik herpå bør kunne anvende ikke blot oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelsen af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Denne forpligtelse tilsigter således at ansvarliggøre kreditgiverne og undgå udbetaling af kreditter til forbrugere, der ikke er kreditværdige.

36. Direktiv 2008/48 angiver ikke en udtømmende opregning af de oplysninger, som kreditgiveren skal bruge for at efterprøve forbrugers kreditværdighed, og præciserer heller ikke, om disse oplysninger skal kontrolleres, og på hvilken måde de skal kontrolleres. I stedet giver affattelsen af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, læst i lyset af 26. betragtning til dette, kreditgiveren en skønmargin med henblik på at afgøre, om de oplysninger, denne er i besiddelse af, er tilstrækkelige eller ej til at dokumentere forbrugers kreditværdighed, og om han skal efterprøve disse ved hjælp af andre beviser.

37. Heraf følger det for det første, at det påhviler kreditgiveren i hvert enkelt tilfælde og under hensyntagen til de specifikke omstændigheder i forbindelse hermed, at afgøre, om de nævnte oplysninger er brugbare og fyldestgørende med henblik på efterprøvelsen af forbrugers kreditværdighed. I denne henseende kan spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende oplysninger er fyldestgørende, afhænge af omstændighederne i forbindelse med indgåelsen af kreditaftalen, forbrugers personlige situation og det beløb, der er tale om i aftalen. Denne kontrol kan finde sted ved hjælp af dokumentation af forbrugers finansielle situation, men det kan ikke udelukkes, at en kreditgiver kan tage hensyn til det forudgående kendskab til den potentielle låntagers finansielle situation i forhold til det lån, som han kan få til-

² EU-Domstolens dom af 18. december 2014, C-449/13 (Consumer Finance). Sagen vedrørte franske forbrugers billån og forbrugslån, begge på ca. 150.000 kr. Ifølge den franske forbrugerftalelov fortaber forbrugslånselskaber helt eller delvist retten til renter, hvis selskabet ikke har efterprøvet forbrugers kreditværdighed inden bevilling af lån, jf. præmis 10.

delt. Simple, uunderbyggede erklæringer, som forbrugeren fremsætter, kan dog ikke i selv kvalificeres som fyldestgørende oplysninger, hvis de ikke er vedlagt dokumentation.

38. For det andet og med forbehold for andet punktum i artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, hvorefter medlemsstaterne kan opretholde kreditgiverens forpligtelse til at søge i en database i deres lovgivning, pålægger direktiv 2008/48 ikke kreditgivere at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugeren fremkommer med. Afhængigt af omstændighederne i hvert enkelt tilfælde kan kreditgiveren enten stille sig tilfreds med de oplysninger, som forbrugeren er fremkommet med, eller vurdere, at det er nødvendigt at indhente en bekræftelse af disse oplysninger.

39. På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at den på den ene side ikke er til hinder for, at efterprøvelsen af forbrugers kreditværdighed alene sker på baggrund af oplysninger, som denne sidstnævnte er fremkommet med, på betingelse af, at disse oplysninger er fyldestgørende, og at simple erklæringer fra forbrugers side er vedlagt dokumentation, og at den på den anden side ikke pålægger kreditgiveren at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugeren fremkommer med.”

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden har udarbejdet en vejledning³, der dels beskriver, hvordan forpligtelsen til at kreditværdighedsvurdere forbrugere kan opfyldes, dels giver en række praktiske anvisninger herpå. Vejledningen afspejler Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens fortolkning af gældende ret.

Det fremgår af vejledningen, at der altid skal foretages en kreditværdigheds-vurdering af den enkelte låntager, uanset lånebeløbets størrelse og formålet med lånet. Vurderingen skal foretages på baggrund af fyldestgørende oplysninger om låntagers indtægter, udgifter og gæld, og kreditgiver skal sikre, at låntager efter optagelsen af det nye lån vil have et tilstrækkeligt rådighedsbeløb.

Vurdering

Finanstilsynet har konstateret, at Borbjerg Sparekasse ikke altid indhenter oplysninger til brug for en kreditværdighedsvurdering forud for oprettelse af en kassekredit.

³ https://www.finanstilsynet.dk/Nyheder-og-Presse/Pressemeddelelser/2021/Vejledning_080421

Efter kreditaftalelovens § 7 c skal långivere vurdere forbrugeres kreditværdighed inden de bevilger lån. Vurderingen skal ske på baggrund af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser.

På baggrund af Borbjerg Sparekasses redegørelse er det Finanstilsynets vurdering, at Borbjerg Sparekasse ikke i alle tilfælde foretager en kreditværdighedsvurdering på baggrund af fyldestgørende oplysninger i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, idet Borbjerg Sparekasse ikke altid indhenter oplysninger til brug for kreditværdighedsvurdering forud for oprettelse af en kassekredit til en kendt kunde.

Finanstilsynet bemærker, at pligten til at foretage en kreditværdighedsvurdering på baggrund af fyldestgørende oplysninger er absolut.

På den baggrund påbyder Finanstilsynet Borbjerg Sparekasse at foretage en kreditværdighedsvurdering i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1 forud for indgåelsen af en aftale om en kassekredit, herunder altid at indhente økonomioplysninger, uanset at der er tale om kendte kunder og uanset kassekreditens størrelse.

Påbuddet skal efterleves fra den dato, det er modtaget af Borbjerg Sparekasse. Det betyder, at Borbjerg Sparekasse ikke må yde lån/oprette nye kassekreditter fra denne dato, hvis ovenstående påbud ikke overholdes.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan indbringes for Erhvervsankenævnet senest fire uger efter, at den er modtaget. Det følger af § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed. Klagen skal sendes pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Erhvervsankenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg, tlf. 72 40 56 00.

Det er forbundet med et gebyr at klage til Erhvervsankenævnet. Yderligere information om klagegebyr og opsættende virkning kan findes på Erhvervsankenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/>, og i bekendtgørelse nr. 1135 af 13. oktober 2017 om Erhvervsankenævnet.

Offentliggørelse

Det fremgår af § 354 b i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, som er behandlet af Finanstilsynet, og som er af almen interesse. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen

interesse, og påbuddet vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.